

MAGYAR KÖNYVÉSZET

1945—1960

A MAGYARORSZÁGON NYOMTATOTT KÖNYVEK SZAKOSÍTOTT JEGYZÉKE. IV. KÖT.

(Közl. az Országos Széchényi Könyvtár. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1964. 615 o.)

A bibliográfiák a kutatók legfontosabb segítőtársai közé tartoznak. Népes családjuk a közelmúltban rendkívül értékes, új hézagpótló művel gyarapodott: a magyar könyvkiadás 15 éves eredményeit öt vaskos kötetben bemutató „Magyar könyvészzettel”.

A bibliográfia szakmai szempontból csaknem kifogástalannak mondható. Használhatóságát a könnyen áttekinthető, Egyetemes Tizedes Osztályozás rendszerű szakcsoportosítás, valamint bőséges utalások és megbízható név- és tárgymutató is biztosítja. Hibája viszont a bibliográfiának, hogy az egyes kötetek önmagukban nem alkotnak önálló egységet. Nagyon sűrűn előfordul — például a hadtörténelem (355/091) és a történelem (930/990) szakcsoportjainál —, hogy csak az egyik kötetben találhatjuk a keresett mű teljes és pontos címleírását, a másik kötetben kénytelenek vagyunk meglegedni a rövid és ki nem elégtő utalásokkal. Ez természetesen némileg megnehezíti az olvasó dolgát.

Az összeállítás gondos és aprólékos munkát igényelt. Mind a teljesség igényének szinte maradéktalan elérése, mind pedig az adatok pontossága elismerést érdemel. A történelmi irodalom tizenhat évi gazdag termésének csupán egyetlen gyümölcsét, *Wittmann Tibor*: Bethlen Gábor. Művelt nép, Budapest, 1952. című művét keressük hiába.

A munka azonban nemcsak bibliográfiai segédeszközként értékes számunkra. A felszabadulást követő másfél évtized könyvészeti anyagának áttekintése egyben a magyar történettudomány addigi eredményeinek is megbízható, pontos képét szolgáltatja. Segítségével felmérhetjük azt az utat, amelyet történetírásunk — az 1945—46-os szerény kezdetekből — viszonylag rövid idő alatt megtett. Amíg az első években a regény jellegű visszaemlékezések, s a polgári történetírói iskolák mellett a marxizmus—leninizmus tudományos szemléletét csupán néhány szerző — Molnár Erik, Révai József, Andics Erzsébet stb. — képviselte, addig 1960-ra az egész magyar történettudományt áthatotta a marxista dialektikus módszere.

A bibliográfia azonban eredményeink mellett hibáinkat is feltárja. Fejlődésünk természetesen nem volt és nem is lehetett egyenesvonalú. A személyi kultusz káros hatásai — legjellemzőbb példájuk a „Rákosi Mátyás és a magyar történettudomány”. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1952. című tanulmánygyűjteménye — fékeztek a fejlődés ütemét. Még sok

a „fehér folt”, megoldatlan probléma a magyar történelemben, amelyek eltüntetése nem kis részben a mi feladatunk.

S e munka maradéktalan teljesítéséhez nélkülözhetetlen segítséget nyújt számunkra eddigi eredményeink, hű és pontos krónikája: a Magyar könyvészet.

Rázsó Gyula